

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 1.9.2005
COM(2005) 391 τελικό

2005/0167 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες για την επιστροφή των παρανόμως
διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών**

(υποβληθείσα από την Επιτροπή)

{SEC(2005) 1057}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1) ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Στην ανακοίνωσή της της 15^{ης} Νοεμβρίου 2001 για μια κοινή πολιτική κατά της παράνομης μετανάστευσης, η Επιτροπή τόνισε ότι η πολιτική επιστροφής αποτελεί αναπόσπαστο και ουσιαστικό μέρος της καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης. Η πολιτική επιστροφής πρέπει να βασίζεται σε τρία στοιχεία: κοινές αρχές, κοινοί κανόνες και κοινά μέτρα. Στην πράσινη βίβλο της 10^{ης} Απριλίου 2002 σχετικά με μια κοινοτική πολιτική επιστροφής των παρανόμως διαμενόντων εξετάσθηκε λεπτομερέστερα το θέμα ως αναπόσπαστο μέρος μιας συνεκτικής κοινοτικής πολιτικής μετανάστευσης και ασύλου. Υπογραμμίσθηκε η ανάγκη για προσέγγιση και βελτίωση της συνεργασίας σε θέματα επιστροφής μεταξύ των κρατών μελών και παρουσιάσθηκαν ορισμένα στοιχεία για μια μελλοντική νομοθετική πρόταση κοινών κανόνων, ώστε να αρχίσει μια ευρεία συζήτηση μεταξύ των ενδιαφερομένων.

Στην ανακοίνωση της Επιτροπής που ακολούθησε σχετικά με μια κοινοτική πολιτική επιστροφής των παρανόμως διαμενόντων, της 14^{ης} Οκτωβρίου 2002, λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα της δημόσιας αυτής διαβούλευσης και διαγράφεται ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα για περαιτέρω δράση, με ιδιαίτερη έμφαση σε μια συνολική προσέγγιση. Διευκρινίζεται ότι: «... η δράση αυτή θα παράγει όλα τα αποτελέσματά της μόνον εάν ενταχθεί αρμονικά στο πλαίσιο γνήσιας διαχείρισης του μεταναστευτικού φαινομένου, γεγονός που προϋποθέτει τη σαφή παγιόποιηση των νομίμων διόδων μετανάστευσης και του καθεστώτος των νομίμων μεταναστών, ένα αποτελεσματικό και γενναιόδωρο σύστημα παροχής ασύλου που θα βασίζεται σε ταχείες διαδικασίες και θα προσφέρει πρόσβαση σε πραγματική προστασία για αυτούς που τη χρειάζονται, καθώς και ενισχυμένο διάλογο με τρίτες χώρες, οι οποίες θα καλούνται όλο και συχνότερα να συμμετέχουν σε εταιρικές σχέσεις για την προσέγγιση της μετανάστευσης.» Με βάση την ανακοίνωση αυτή, το Συμβούλιο ενέκρινε το πρόγραμμα δράσης για την επιστροφή της 28^{ης} Νοεμβρίου 2002, στο οποίο γίνεται έκκληση για καλύτερη επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, ενίσχυση της συνεργασίας με τις τρίτες χώρες και θέσπιση κοινών κανόνων με στόχο τη διευκόλυνση της πραγματοποιούμενης επιστροφής.

Τέλος, το «Πρόγραμμα της Χάγης» που εγκρίθηκε στις 4/5 Νοεμβρίου 2004 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών, επανέρχεται στο θέμα αυτό και ζητά ρητά την εκπόνηση κοινών κανόνων για την επιστροφή των προσώπων με ανθρώπινο τρόπο και με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειάς τους. Κάλεσε δε την Επιτροπή να υποβάλει σχετική πρόταση στις αρχές του 2005.

Στόχος της παρούσας πρότασης είναι να ανταποκριθεί στην έκκληση αυτή και να εκπονήσει σαφείς, διαφανείς και δίκαιους κοινούς κανόνες σχετικά με την επιστροφή, την απομάκρυνση, τη χρήση αναγκαστικών μέτρων, την προσωρινή κράτηση και την επανείσοδο, με απόλυτη τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών για τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα.

Η συνεργασία μεταξύ κρατών μελών έχει πιθανότητες επιτυχίας, εφόσον βασίζεται σε κοινή κατανόηση των βασικών θεμάτων. Κατά συνέπεια θα πρέπει να θεσπισθούν κοινοί κανόνες ώστε να διευκολυνθεί το έργο των εμπλεκόμενων αρχών και να υπάρξει μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών. Μακροπρόθεσμα, οι εν λόγω κανόνες θα αποτελέσουν τη βάση για την κατάλληλη και ανάλογη αντιμετώπιση των παρανόμως

διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, ανεξαρτήτως του κράτους μέλους που χειρίζεται τη διαδικασία επιστροφής.

- Ισχύουσες διατάξεις στον τομέα της πρότασης

Σε συνέχεια του σχεδίου δράσης για την επιστροφή¹ του Νοεμβρίου 2002 θεσπίστηκαν διάφορα νομοθετικά και μη νομοθετικά μέτρα. Στο πλαίσιο της συνεργασίας στον τομέα της επιστροφής, τα πρώτα σημαντικά σημεία αναφοράς στο νομοθετικό πεδίο αποτελούν η οδηγία του Συμβουλίου 2003/110/EK της 25^{ης} Νοεμβρίου 2003 όσον αφορά τη συνδρομή κατά τη διέλευση σε περίπτωση απομάκρυνσης δια της αεροπορικής οδού και η απόφαση του Συμβουλίου 2004/573/EK της 29^{ης} Απριλίου 2004 περί διοργάνωσης κοινών πτήσεων για την απομάκρυνση από το έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών, υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχουν εκδοθεί ατομικές αποφάσεις απομάκρυνσης.

Η οδηγία 2001/40/EK σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση αποφάσεων απομάκρυνσης υπηκόων τρίτων χωρών σε συνδυασμό με την απόφαση του Συμβουλίου 2004/191/EK σχετικά με τη θέσπιση των κριτηρίων και των πρακτικών λεπτομερειών εφαρμογής για την αντιστάθμιση των οικονομικών ανισορροπιών, παρέχουν ένα νομικό πλαίσιο για την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων απομάκρυνσης.

Όσον αφορά την οικονομική διάσταση της επιστροφής, η Επιτροπή πρότεινε τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επιστροφής για την περίοδο 2008-2013 στο πλαίσιο του γενικού προγράμματος «Αλληλεγγύη και διαχείριση των μεταναστευτικών ροών» (COM 2005(123) της 6.4.2005). Οι προπαρασκευαστικές ενέργειες κατά την περίοδο 2005–2007 θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη του σχεδιαζόμενου χρηματοδοτικού αυτού μέσου.

2) ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Το 2002, με την πράσινη βίβλο σχετικά με μια κοινοτική πολιτική επιστροφής των παρανόμως διαμενόντων (COM (2002)175), άνοιξε μια ευρεία συζήτηση, στο πλαίσιο της οποίας πραγματοποιήθηκε δημόσια ακρόαση με συμμετοχή πάνω από 200 ατόμων και όπου μίλησαν περίπου τριάντα εμπειρογνώμονες. Η ακρόαση πρόσφερε σε όλους τους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να εκφράσουν τις απόψεις και τις γνώμες τους σχετικά με τα θέματα που καλύπτονται από την παρούσα πρόταση. Οι προτάσεις που διατυπώνονται στην πράσινη βίβλο αποτέλεσαν βάση για τις συζητήσεις σχετικά με τις ισχύουσες πρακτικές σε θέματα πολιτικών επιστροφής και τις δυνατότητες για μια κοινή ευρωπαϊκή πολιτική επιστροφής των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Η ακρόαση αποτέλεσε ευκαιρία για ανοικτή ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπροσώπων των ευρωπαϊκών οργάνων, των κρατών μελών, των υποψηφίων χωρών, των χωρών προέλευσης και διέλευσης παρανόμων μεταναστευτικών κινήσεων, άλλων χωρών προορισμού, διεθνών οργανώσεων, περιφερειακών και δημοτικών αρχών, μη κυβερνητικών οργανώσεων και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων. Οι γραπτές εισηγήσεις που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας διαβούλευσης θα δημοσιευθούν μέσω του Διαδικτύου.

¹ Διεξοδικός κατάλογος των μέτρων αυτών υπάρχει στο έγγραφο εργασίας της Επιτροπής «Ετήσια έκθεση σχετικά με την ανάπτυξη κοινής πολιτικής για την παράνομη μετανάστευση, την παράνομη διακίνηση και την εμπορία ανθρώπων, τα εξωτερικά σύνορα και την επαναπροώθηση των παρανόμως διαμενόντων» στις 25.10.2004, SEC(2004) 1349.

Επίσης, κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2004, ζητήθηκε η γνώμη εμπειρογνομόνων των κρατών μελών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της επιστροφής σχετικά με ένα προσχέδιο οδηγίας για τις διαδικασίες επιστροφής.

3) ΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

- Περίληψη των προτεινόμενων μέτρων

Απαραίτητο στοιχείο για την καλή και αξιόπιστη διαχείριση της πολιτικής μετανάστευσης είναι μια αποτελεσματική πολιτική επιστροφής. Πρέπει να θεσπισθούν σαφείς, διαφανείς και δίκαιοι κανόνες, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη αυτή, με πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των ενδιαφερομένων. Η παρούσα πρόταση επιδιώκει την επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

1. Θέσπιση κανόνα για την παύση της παράνομης παραμονής με δίκαιη και διαφανή διαδικασία.
2. Προώθηση της αρχής της εκούσιας επιστροφής με τη θέσπιση ενός γενικού κανόνα βάσει του οποίου θα πρέπει να παρέχεται καταρχήν «προθεσμία αναχώρησης».
3. Θέσπιση – ως γενικής αρχής – μιας εναρμονισμένης διαδικασίας σε δύο φάσεις που θα περιλαμβάνει, σε πρώτο στάδιο, την απόφαση επιστροφής και – εάν είναι απαραίτητο, σε δεύτερο στάδιο, την έκδοση απόφασης απομάκρυνσης, ευθυγραμμίζοντας σε κάποιο βαθμό τις υπάρχουσες αποκλίσεις μεταξύ των συστημάτων των κρατών μελών.
4. Διευθέτηση της κατάστασης των προσώπων που παραμένουν παράνομα, αλλά δεν μπορούν (ακόμη) να απομακρυνθούν.
5. Παροχή ελάχιστων διαδικαστικών εγγυήσεων.
6. Περιορισμός της χρήσης αναγκαστικών μέτρων, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, και θέσπιση ελάχιστων εγγυήσεων για την αναγκαστική επιστροφή.
7. Ευρωπαϊκή διάσταση των αποτελεσμάτων που έχουν τα εθνικά μέτρα επιστροφής, με τη θέσπιση απαγόρευσης της επανεισόδου που θα ισχύει σε ολόκληρη την ΕΕ.
8. Επιβράβευση της συμμόρφωσης (με δυνατότητα άρσης της απαγόρευσης επανεισόδου) και κυρώσεις για τη μη συμμόρφωση (με δυνατότητα παράτασης της απαγόρευσης επανεισόδου).
9. Προστασία των κρατικών συμφερόντων σε περιπτώσεις σοβαρής απειλής της εθνικής ασφάλειας και της δημόσιας τάξης (με δυνατότητα παράτασης της απαγόρευσης επανεισόδου).
10. Περιορισμός της χρήσης της προσωρινής κράτησης και υπαγωγή της στην αρχή της αναλογικότητας.
11. Θέσπιση ελάχιστων εγγυήσεων για την προσωρινή κράτηση.

12. Αντιμετώπιση των περιπτώσεων υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση απομάκρυνσης ή επιστροφής από κράτος μέλος και συλλαμβάνεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.

Τέθηκε το ζήτημα κατά πόσον η απέλαση/απομάκρυνση για λόγους εθνικής ασφάλειας και δημόσιας τάξης θα μπορούσε να ενταχθεί στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης, ιδίως όσον αφορά την απέλαση υπόπτων ως τρομοκρατών. Η πρόταση δεν περιέχει ρητή διάταξη σχετικά με το ζήτημα αυτό για τρεις λόγους:

- Όλες οι οδηγίες της ΕΚ που εκδόθηκαν στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης περιέχουν ήδη ρήτρες «δημόσιας τάξης» που επιτρέπουν στα κράτη μέλη να ανακαλούν άδειες παραμονής και να απελαύνουν υπηκόους τρίτων χωρών που αποτελούν απειλή κατά της δημόσιας τάξης ή της εθνικής ασφάλειας. Η Επιτροπή στο κείμενο εργασίας της «μετά την 11^η Σεπτεμβρίου» COM(2001) 743 της 5^{ης} Δεκεμβρίου 2001 κατέληξε στο συμπέρασμα ότι: *«Φαίνεται ότι ο καλύτερος τρόπος για να ενισχυθεί η ασφάλεια συνίσταται μάλλον στην αυστηρή εφαρμογή αυτών των διατάξεων παρά στην εις βάθος τροποποίηση των διαφόρων συγκεκριμένων προτάσεων».*
- Ίσως δεν είναι πάντα προς το συμφέρον του κράτους να απελαύνει έναν ύποπτο τρομοκράτη. Ορισμένες φορές ίσως είναι προτιμότερο να ασκηθεί ποινική δίωξη ή να τεθεί υπό επιτήρηση σε ένα κράτος μέλος παρά να απελαθεί σε τρίτη χώρα.
- Ακόμη και αν υπήρχαν λόγοι για περαιτέρω εναρμόνιση της «απέλασης για λόγους δημόσιας τάξης/ ασφάλειας», αυτή δεν θα έπρεπε να προταθεί στο πλαίσιο οδηγίας σχετικά με την παύση της παράνομης παραμονής/ επιστροφής, αλλά στο πλαίσιο των οδηγιών που διέπουν τους όρους εισόδου και παραμονής και λήξης της νόμιμης διαμονής/ παραμονής.

Πάντως, εφόσον έχει παύσει η νόμιμη παραμονή για λόγους δημόσιας τάξης, το πρόσωπο αυτό καθίσταται υπήκοος τρίτης χώρας που διαμένει παράνομα στο έδαφος κράτους μέλους κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας και εφαρμόζονται έναντι αυτού οι διατάξεις της.

- Νομική βάση

Άρθρο 63(3) στοιχείο β) της Συνθήκης.

- Θεμελιώδη δικαιώματα

Η πρόταση αυτή απετέλεσε αντικείμενο εμπεριστατωμένης εξέτασης ώστε να διασφαλισθεί ότι οι διατάξεις της συμβιβάζονται πλήρως με τα θεμελιώδη δικαιώματα ως γενικές αρχές του κοινοτικού καθώς και του διεθνούς δικαίου, ιδίως όσον αφορά τις υποχρεώσεις προστασίας των προσφύγων και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που απορρέουν από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Ως εκ τούτου, έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις διατάξεις που αφορούν τις διαδικαστικές εγγυήσεις, την ενότητα της οικογένειας, την προσωρινή κράτηση και τα αναγκαστικά μέτρα.

- Αρχή της επικουρικότητας

Δεδομένου ότι η πρόταση δεν εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Κοινότητας, εφαρμόζεται η αρχή της επικουρικότητας. Οι στόχοι της πρότασης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη για τους ακόλουθους λόγους:

Αντικείμενο της παρούσας πρότασης είναι η θέσπιση κοινών κανόνων για την επιστροφή, την απομάκρυνση, τη χρήση αναγκαστικών μέτρων, την προσωρινή κράτηση και την επανείσοδο. Οι κοινοί αυτοί κανόνες, που έχουν στόχο τη διασφάλιση κατάλληλης και ανάλογης μεταχείρισης για τους παρανόμως διαμένοντες σε ολόκληρη την ΕΕ, ανεξάρτητα από το κράτος μέλος όπου συνελήφθησαν, μπορεί να θεσπισθούν μόνο σε κοινοτικό επίπεδο.

Οι κοινοτικοί κανόνες είναι απαραίτητοι ιδιαίτερα για την αντιμετώπιση περιπτώσεων υπηκόων τρίτων χωρών έναντι των οποίων έχει ήδη εκδοθεί από κράτος μέλος απόφαση επιστροφής, απόφαση απομάκρυνσης και/ή απαγόρευση επανεισόδου, και συλλαμβάνονται ή προσπαθούν να εισέλθουν σε άλλο κράτος μέλος.

Το «Πρόγραμμα της Χάγης» καλεί ρητά την Επιτροπή να υποβάλει την παρούσα πρόταση. Αυτό αποδεικνύει ότι τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν ότι δεν μπορούν μόνο τους να επιτύχουν ικανοποιητικά τον στόχο μιας αποτελεσματικής ευρωπαϊκής πολιτικής επιστροφής, ο οποίος μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα από την ΕΕ.

- Αρχή της αναλογικότητας

Η πρόταση είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας για τους ακόλουθους λόγους:

Η προτεινόμενη οδηγία θεσπίζει γενικές αρχές, αλλά επιτρέπει στα κράτη μέλη στα οποία απευθύνεται να επιλέξουν τις πλέον κατάλληλες μορφές και μέσα για να εφαρμόσουν τις αρχές αυτές στα αντίστοιχα εθνικά νομικά τους συστήματα και γενικότερα πλαίσια.

Στόχος της πρότασης είναι να καταστούν αποτελεσματικότερα τα εθνικά μέτρα απομάκρυνσης και να αποφευχθούν οι σχετικές επικαλύψεις. Κατά συνέπεια, εφόσον εγκριθεί, θα οδηγήσει σε μείωση του συνολικού διοικητικού φόρτου των αρχών που έχουν αρμοδιότητα για την εφαρμογή της.

- Επιλογή των μέσων

Προτεινόμενο μέσο: οδηγία.

Έπρεπε να επιλεγεί ένα δεσμευτικό νομικό μέσο το οποίο μπορεί εύκολα να ενσωματωθεί στα διαφορετικά εθνικά συστήματα. Ο κανονισμός θα ήταν υπερβολικά άκαμπος, ενώ μια μη δεσμευτική πράξη (όπως η σύσταση) δεν θα είχε τον απαραίτητο υποχρεωτικό νομικό χαρακτήρα.

- Συμμετοχή στο νομικό μέσο

Η νομική βάση της παρούσας πρότασης είναι ο τίτλος IV της συνθήκης ΕΚ. Στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου σύμφωνα με τη σύμβαση για την εφαρμογή της συμφωνίας του Σένγκεν, αποτελεί εξέλιξη του κεκτημένου του Σένγκεν, που πρέπει να προταθεί και να εγκριθεί σύμφωνα με τα πρωτόκολλα που προσαρτώνται στη συνθήκη του Άμστερνταμ για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας και για τη θέση της Δανίας, καθώς και με το πρωτόκολλο που ενσωματώνει το κεκτημένο του Σένγκεν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με βάση τις συμφωνίες που έχουν συναφθεί με την Ισλανδία και τη Νορβηγία, καθώς και την Ελβετία, αντίστοιχα, αποτελεί – όπως προαναφέρθηκε – εξέλιξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν.

4) ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

- Λεπτομερής ανάλυση της πρότασης

Η ανάλυση που ακολουθεί περιορίζεται στα κύρια σημεία της πρότασης. Λεπτομερέστερα σχόλια περιέχονται σε παράρτημα.

Κεφάλαιο I

Η προτεινόμενη οδηγία έχει εφαρμογή σε περίπτωση «παράνομης παραμονής». Η πρόταση – ως μέτρο που αφορά την παράνομη μετανάστευση βάσει του άρθρου 63 πρώτο εδάφιο σημείο 3 β) της Συνθήκης – προβλέπει ένα σύνολο οριζόντιων κανόνων που εφαρμόζονται σε όλους τους υπηκόους τρίτων χωρών με καθεστώς παράνομης παραμονής, ανεξαρτήτως του λόγου για τον οποίο θεωρείται παράνομη η παραμονή τους (για παράδειγμα, λήξη της θεώρησης ή της άδειας παραμονής, ανάκληση ή η άρση άδειας διαμονής, αρνητική οριστική απόφαση για αίτηση χορήγησης ασύλου, άρση του καθεστώτος του πρόσφυγα, παράνομη είσοδος). Η παρούσα πρόταση οδηγίας δεν καλύπτει τους λόγους ή τις διαδικασίες λήξης της νόμιμης διαμονής.

Κεφάλαιο II

Η πρόταση προβλέπει μια διαδικασία σε δύο στάδια, με στόχο την παύση της παράνομης διαμονής. Για κάθε παρανόμως διαμένοντα υπήκοο τρίτης χώρας πρέπει να εκδοθεί απόφαση επιστροφής. Προτεραιότητα πρέπει να δίνεται στην εκούσια επιστροφή. Εάν ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας δεν επιστρέφει εκουσίως, τα κράτη μέλη επιβάλλουν την εκτέλεση της υποχρέωσης επιστροφής μέσω απόφασης απομάκρυνσης. Κατά τις [προηγηθείσες] διαβουλεύσεις, πολλά κράτη μέλη εξέφρασαν τους φόβους τους ότι η διαδικασία σε δύο στάδια θα μπορούσε να προκαλέσει διαδικαστικές καθυστερήσεις. Λαμβάνοντας υπόψη την ανησυχία αυτή, διευκρινίζεται ρητά στην πρόταση ότι τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να λαμβάνουν την απόφαση επιστροφής και την απόφαση απομάκρυνσης μέσω μιας και μόνης πράξης ή μιας και μόνης απόφασης. Οι ουσιαστικές διατάξεις του κεφαλαίου αυτού, ιδίως σχετικά με την προστασία έναντι της απομάκρυνσης και τη δυνατότητα εκούσιας επιστροφής, θα πρέπει να τηρούνται από τα κράτη μέλη, είτε επιλέξουν την έκδοση αποφάσεων επιστροφής και απομάκρυνσης σε δύο χωριστές πράξεις είτε με μια και μόνη πράξη.

Η πρόταση προβλέπει την καθιέρωση «απαγόρευσης επανεισόδου», που θα συνοδεύει τις αποφάσεις απομάκρυνσης αποτρέποντας την επανείσοδο στο έδαφος όλων των κρατών μελών. Αυτός ο «εξευρωπαϊσμός» των συνεπειών των εθνικών μέτρων επιστροφής θα έχει προληπτικά αποτελέσματα και θα ενισχύσει την αξιοπιστία μιας πραγματικά ευρωπαϊκής πολιτικής επιστροφής. Η διάρκεια της απαγόρευσης επανεισόδου θα καθορίζεται λαμβάνοντας δεόντως υπόψη όλες τις περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης. Κανονικά, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα πέντε χρόνια. Μόνο σε περιπτώσεις σοβαρής απειλής της δημόσιας τάξης ή της δημόσιας ασφάλειας, ενδέχεται να ισχύει για μεγαλύτερο διάστημα η απαγόρευση επανεισόδου.

Κεφάλαιο III

Η πρόταση προβλέπει δικαίωμα αποτελεσματικής άσκησης ενδίκων μέσων κατά αποφάσεων επιστροφής και διαταγών απομάκρυνσης. Τα ένδικα αυτά μέσα θα έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα ή θα παρέχουν το δικαίωμα στον υπήκοο τρίτης χώρας να ζητήσει αναστολή της

εκτέλεσης της απόφασης επιστροφής ή απομάκρυνσης· στην περίπτωση αυτή η εκτέλεση της απόφασης θα αναβάλλεται μέχρις ότου επιβεβαιωθεί ή μέχρις ότου δεν υπόκειται πλέον σε ένδικα μέσα με ανασταλτικά αποτελέσματα.

Κεφάλαιο IV

Το κεφάλαιο αυτό αποσκοπεί στον περιορισμό της χρήσης της προσωρινής κράτησης και την υπαγωγή της στην αρχή της αναλογικότητας. Η προσωρινή κράτηση δεν θα χρησιμοποιείται παρά μόνον εφόσον είναι απαραίτητη για την πρόληψη του κινδύνου διαφυγής και εάν δεν επαρκεί η εφαρμογή λιγότερο αυστηρών μέτρων. Οι λόγοι προσωρινής κράτησης πρέπει να επανεξετάζονται τακτικά από τις δικαστικές αρχές. Η προβλεπόμενη μέγιστη διάρκεια αποτρέπει τυχόν αδικαιολόγητη παράταση της προσωρινής κράτησης. Αυτή η εναρμόνιση των εθνικών διατάξεων σχετικά με την προσωρινή κράτηση στοχεύει επίσης στην αποφυγή δευτερογενών μετακινήσεων μεταξύ κρατών μελών των παρανόμως διαμενόντων για τους οποίους λαμβάνονται μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

Κεφάλαιο V

Το κεφάλαιο αυτό προβλέπει ένα σύνολο ευέλικτων κανόνων που εφαρμόζονται όταν ένας υπήκοος τρίτης χώρας έναντι του οποίου εκδόθηκε απόφαση απομάκρυνσης ή επιστροφής σε ένα κράτος μέλος (το «πρώτο κράτος μέλος») συλλαμβάνεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους («το δεύτερο κράτος μέλος»). Τα κράτη μέλη έχουν τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξουν μεταξύ πολλών δυνατοτήτων, ανάλογα με τις περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης.

Αφενός, το δεύτερο κράτος μέλος μπορεί να αναγνωρίσει την απόφαση επιστροφής ή απομάκρυνσης την οποία έλαβε το πρώτο κράτος μέλος. Στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζεται ο χρηματοδοτικός μηχανισμός αντιστάθμισης που θεσπίστηκε στην απόφαση 2004/191/ΕΚ.

Αφετέρου, το δεύτερο κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει από το πρώτο να δεχθεί εκ νέου τον παρανόμως διαμένοντα υπήκοο τρίτης χώρας ή να αποφασίσει να κινήσει νέα, αυτόνομη διαδικασία επιστροφής δυνάμει της εθνικής του νομοθεσίας.

Σύνδεση με το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν:

Η ανταλλαγή πληροφοριών με τα άλλα κράτη μέλη έχει ζωτική σημασία για την ταχεία και αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας πρότασης. Τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν ταχεία πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τις αποφάσεις επιστροφής και απομάκρυνσης και στις απαγορεύσεις επανεισόδου που εκδίδονται από τα άλλα κράτη μέλη. Αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών θα γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις σχετικά με τη θέσπιση, τη λειτουργία και τη χρήση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SISII).

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 63 παράγραφος 3 στοιχείο β),

την πρόταση της Επιτροπής²,

αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών της 4^{ης} και 5^{ης} Νοεμβρίου 2004 ζήτησε την καθιέρωση μιας αποτελεσματικής πολιτικής απομάκρυνσης και επαναπατρισμού, με βάση κοινούς κανόνες, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να επιστρέφουν με ανθρώπινους όρους και με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειάς τους.
- (2) Πρέπει να θεσπισθούν σαφείς, διαφανείς και δίκαιοι κανόνες ώστε να χαραχθεί μια αποτελεσματική πολιτική επιστροφής, απαραίτητο στοιχείο για την καλή διαχείριση της μεταναστευτικής πολιτικής.
- (3) Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στη θέσπιση ενός συνόλου οριζόντιων κανόνων που θα εφαρμόζονται σε όλους τους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τους όρους παραμονής σε ένα κράτος μέλος.
- (4) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνούν ώστε η παύση της παράνομης παραμονής να γίνεται με δίκαιη και διαφανή διαδικασία,.
- (5) Κατ' αρχήν, πρέπει να εφαρμόζεται μια εναρμονισμένη διαδικασία σε δύο στάδια, που θα περιλαμβάνει την απόφαση επιστροφής σε πρώτο στάδιο και, εφόσον είναι αναγκαίο, την απόφαση απομάκρυνσης σε δεύτερο στάδιο. Πάντως, για να αποφευχθούν πιθανές διαδικαστικές καθυστερήσεις, τα κράτη μέλη θα πρέπει να

² EEC [...], σ. [...].

έχουν τη δυνατότητα να εκδίδουν συγχρόνως, με μια μόνο πράξη ή απόφαση, την απόφαση επιστροφής και την απόφαση απομάκρυνσης.

- (6) Εφόσον δεν μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι αυτό θα υπονόμει τους στόχους της διαδικασίας επιστροφής, θα ήταν προτιμότερη η εκούσια επιστροφή παρά η αναγκαστική, και θα πρέπει να παρέχεται σχετική προθεσμία εκούσιας αναχώρησης.
- (7) Πρέπει να θεσπισθεί ένα σύνολο ελάχιστων κοινών νομικών εγγυήσεων όσον αφορά τις αποφάσεις επιστροφής και απομάκρυνσης, ώστε να διασφαλισθεί η αποτελεσματική προστασία των συμφερόντων των ενδιαφερόμενων.
- (8) Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση των προσώπων που παραμένουν παράνομα, αλλά δεν μπορούν (ακόμη) να απομακρυνθούν. Πρέπει να θεσπισθούν ελάχιστοι κανόνες για τους όρους παραμονής των προσώπων αυτών, με παραπομπή στις διατάξεις της οδηγίας 2003/9/EK του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003 σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη³.
- (9) Η χρήση αναγκαστικών μέτρων θα πρέπει να συνδέεται ρητά με την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας και να θεσπισθούν ελάχιστες εγγυήσεις για τη πραγματοποίηση της αναγκαστικής επιστροφής, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου 2004/573/EK της 29ης Απριλίου 2004 περί διοργάνωσης κοινών πτήσεων για την απομάκρυνση από το έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών, υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχουν εκδοθεί ατομικές αποφάσεις απομάκρυνσης⁴.
- (10) Πρέπει να δοθεί ευρωπαϊκή διάσταση στα αποτελέσματα των εθνικών μέτρων επιστροφής με τη θέσπιση απαγόρευσης της επανεισόδου που θα αποτρέπει την επανείσοδο στο έδαφος όλων των κρατών μελών.

Η διάρκεια της απαγόρευσης επανεισόδου θα πρέπει να καθορίζεται λαμβάνοντας δεόντως υπόψη όλες τις σχετικές περιστάσεις κάθε μεμονωμένης περίπτωσης και κανονικά δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα πέντε χρόνια. Σε περιπτώσεις σοβαρής απειλής της δημόσιας τάξης ή της εθνικής ασφάλειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιβάλουν απαγόρευση επανεισόδου μεγαλύτερης διάρκειας.

- (11) Η χρήση της προσωρινής κράτησης θα πρέπει να είναι περιορισμένη και να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας. Η προσωρινή κράτηση δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται παρά μόνον εάν είναι απαραίτητη για την πρόληψη του κινδύνου διαφυγής και εφόσον δεν θα αρκούσε η εφαρμογή λιγότερο αυστηρών μέτρων.
- (12) Πρέπει να προβλεφθούν οι περιπτώσεις όπου ένας υπήκοος τρίτης χώρας έναντι του οποίου έχει εκδοθεί απόφαση απομάκρυνσης ή επιστροφής από ένα κράτος μέλος συλλαμβάνεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.
- (13) Η παρούσα οδηγία περιέχει διατάξεις σχετικά με την αναγνώριση των αποφάσεων επιστροφής ή απομάκρυνσης που υπερισχύουν των διατάξεων της οδηγίας 2001/40/EK του Συμβουλίου σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση αποφάσεων

³ EE L 31, 6.2.2003, σ.18.

⁴ EE L 261 6.8.2004. σ.28.

απομάκρυνσης υπηκόων τρίτων χωρών⁵. Κατά συνέπεια, η τελευταία αυτή οδηγία πρέπει να καταργηθεί.

- (14) Η απόφαση του Συμβουλίου 2004/191/ΕΚ⁶ θεσπίζει κριτήρια και πρακτικές λεπτομέρειες εφαρμογής για την αντιστάθμιση των οικονομικών ανισορροπιών που προκύπτουν από την αμοιβαία αναγνώριση αποφάσεων απομάκρυνσης, και θα πρέπει να εφαρμόζεται κατ' αναλογία όσον αφορά την αναγνώριση των αποφάσεων επιστροφής ή απομάκρυνσης βάσει της παρούσας οδηγίας.
- (15) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν ταχεία πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με αποφάσεις επιστροφής και απομάκρυνσης, καθώς και τις απαγορεύσεις επανεισόδου που εκδίδονται από τα άλλα κράτη μέλη. Αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με [την απόφαση/τον κανονισμό ... για τη θέσπιση, τη λειτουργία και τη χρήση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SISII)]⁷.
- (16) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, ήτοι η θέσπιση κοινών κανόνων για την επιστροφή, την απομάκρυνση, τη χρήση αναγκαστικών μέτρων, την προσωρινή κράτηση και την επανείσοδο, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και, κατά συνέπεια, λόγω των διαστάσεων και των αποτελεσμάτων των προβλεπόμενων ενεργειών, θα επιτευχθεί καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που προβλέπεται στο άρθρο 5 της συνθήκης. Κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, όπως προβλέπεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.
- (17) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θέσουν σε εφαρμογή τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας χωρίς να εισάγουν διακρίσεις λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.
- (18) Σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού (1989) τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν πρωτίστως υπόψη το «συμφέρον του παιδιού» κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν πρωτίστως υπόψη τον σεβασμό της οικογενειακής ζωής κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.
- (19) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύμβαση της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων, όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31ης Ιανουαρίου 1967.
- (20) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁵ EE L 149 2.6.2001, σ.34.

⁶ EE L 60 27.2.2004, σ.55.

⁷

- (21) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του Πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας, που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας και συνεπώς δεν δεσμεύεται από αυτήν, ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της. Δεδομένου ότι η παρούσα οδηγία βασίζεται στο κεκτημένο Σένγκεν⁸, βάσει των διατάξεων του τίτλου IV του τρίτου μέρους της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Δανία πρέπει να αποφασίσει, σύμφωνα με το άρθρο 5 του προαναφερθέντος Πρωτοκόλλου, εντός προθεσμίας έξι μηνών μετά την έκδοση της παρούσας οδηγίας, εάν θα τη μεταφέρει ή όχι στο εθνικό της δίκαιο.
- (22) Η παρούσα οδηγία αποτελεί – στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τους όρους εισόδου σύμφωνα με τη σύμβαση για την εφαρμογή της συμφωνίας Σένγκεν – ανάπτυξη του κεκτημένου Σένγκεν κατά την έννοια της συμφωνίας που συνάφθηκε από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας σχετικά με τη σύνδεση των εν λόγω χωρών προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την περαιτέρω ανάπτυξη του κεκτημένου Σένγκεν, που εμπίπτει στον τομέα που προβλέπεται στο άρθρο 1, σημείο Ζ της απόφασης 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου⁹ σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας αυτής.
- (23) Η παρούσα οδηγία αποτελεί ανάπτυξη του κεκτημένου Σένγκεν κατά την έννοια της συμφωνίας που έχει συναφθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και την Ελβετική Συνομοσπονδία όσον αφορά τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, που εμπίπτει στον τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 της απόφασης του Συμβουλίου 2004/860/ΕΚ¹⁰ για την προσωρινή εφαρμογή ορισμένων διατάξεων της εν λόγω συμφωνίας.
- (24) Η παρούσα οδηγία αποτελεί – στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τους όρους εισόδου σύμφωνα με τη σύμβαση για την εφαρμογή της συμφωνίας Σένγκεν - πράξη που βασίζεται στο κεκτημένο Σένγκεν ή που σχετίζεται μ' αυτό, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 2 της Πράξης Προσχώρησης,

⁸ EE L 239, 22.9.2000, σ. 19.

⁹ EE L 176, 10.7.1999, σ.31.

¹⁰ EE L 370 της 17.12.2004, σ.78.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Κεφάλαιο I **ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 1 **Αντικείμενο**

Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κοινούς κανόνες και διαδικασίες που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα, ως γενικές αρχές του κοινοτικού και του διεθνούς δικαίου, ιδίως όσον αφορά τις υποχρεώσεις προστασίας των προσφύγων και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Άρθρο 2 **Πεδίο εφαρμογής**

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους παράνομα διαμένοντες στο έδαφος κράτους μέλους υπηκόους τρίτων χωρών, ήτοι:
 - (α) οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου, όπως ορίζονται στο άρθρο 5 της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας Σένγκεν, ή
 - (β) των οποίων η παραμονή στο έδαφος κράτους μέλους είναι για άλλους λόγους παράνομη.
2. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν την παρούσα οδηγία στους υπηκόους τρίτων χωρών στους οποίους απαγορεύθηκε η είσοδος σε ζώνη διέλευσης κράτους μέλους. Μεριμνούν, ωστόσο, ώστε η μεταχείριση και το επίπεδο προστασίας των εν λόγω υπηκόων τρίτων χωρών να μην είναι λιγότερο ευνοϊκά από τα προβλεπόμενα στα άρθρα 8, 10, 13 και 15.
3. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών
 - (α) που είναι μέλη οικογενειών πολιτών της Ένωσης τα οποία έχουν ασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Κοινότητας ή
 - (β) οι οποίοι, βάσει συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφ'ενός, και των χωρών των οποίων είναι υπήκοοι, αφ'ετέρου, απολαύουν δικαιωμάτων ελεύθερης μετακίνησης ισότιμων με εκείνα των πολιτών της Ένωσης.

Άρθρο 3 **Ορισμοί**

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

- (α) «υπήκοος τρίτης χώρας»: πρόσωπο που δεν είναι πολίτης της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 17 παράγραφος 1 της συνθήκης·
- (β) «παράνομη παραμονή»: παρουσία στο έδαφος κράτους μέλους υπηκόου τρίτης χώρας που δεν πληροί, ή δεν πληροί πλέον, τις προϋποθέσεις παραμονής ή διαμονής στο εν λόγω κράτος μέλος·
- (γ) «επιστροφή»: διαδικασία επανόδου ενός προσώπου στη χώρα καταγωγής, διέλευσης ή άλλη τρίτη χώρα, είτε με τη θέλησή του είτε αναγκαστικά·
- (δ) «απόφαση επιστροφής»: διοικητική ή δικαστική απόφαση ή πράξη με την οποία κηρύσσεται παράνομη η παραμονή υπηκόου τρίτης χώρας και του επιβάλλεται υποχρέωση επιστροφής·
- (ε) «απομάκρυνση»: εκτέλεση της υποχρέωσης επιστροφής, και συγκεκριμένα φυσική μεταφορά εκτός της χώρας·
- (στ) «απόφαση απομάκρυνσης»: διοικητική ή δικαστική απόφαση ή πράξη με την οποία διατάσσεται η απομάκρυνση·
- (ζ) «απαγόρευση επανεισόδου»: διοικητική ή δικαστική απόφαση ή πράξη με την οποία απαγορεύεται η επανείσοδος στο έδαφος των κρατών μελών για ορισμένο χρονικό διάστημα.

Άρθρο 4 **Ευνοϊκότερες διατάξεις**

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη ευνοϊκότερων διατάξεων:
 - (α) διμερών ή πολυμερών συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας, ή της Κοινότητας και των κρατών μελών της, και ενός ή περισσότερων τρίτων χωρών·
 - (β) διμερών ή πολυμερών συμφωνιών μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών και μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών.
2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη διατάξεων ευνοϊκότερων για τους υπηκόους τρίτων χωρών που περιέχονται στην κοινοτική νομοθεσία περί μετανάστευσης και ασύλου, και ιδίως:
 - (α) στην οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης¹¹,
 - (β) στην οδηγία 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες¹²,
 - (γ) στην οδηγία 2004/81/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές¹³,

¹¹ ΕΕ L 251, 3.10.2003, σ. 12.

¹² ΕΕ L 16, 23.1.2004, σ. 44.

(δ) στην οδηγία 2004/83/EK του Συμβουλίου για τη θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους¹⁴,

(ε) στην οδηγία 2004/114/EK του Συμβουλίου σχετικά με τις προϋποθέσεις εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές, την ανταλλαγή μαθητών, την άμισθη πρακτική άσκηση ή την εθελοντική υπηρεσία¹⁵,

(στ) στην οδηγία 2005/XX/EK του Συμβουλίου σχετικά με ειδική διαδικασία εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών για σκοπούς επιστημονικής έρευνας¹⁶.

3. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη του δικαιώματος των κρατών μελών να θεσπίσουν ή να διατηρήσουν σε ισχύ διατάξεις που είναι ευνοϊκότερες για τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω διατάξεις είναι συμβατές με την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 5

Οικογενειακές σχέσεις και συμφέρον του παιδιού

Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη λαμβάνουν δεόντως υπόψη τη φύση και τη σταθερότητα των οικογενειακών σχέσεων του υπηκόου τρίτης χώρας, τη διάρκεια παραμονής τους στο κράτος μέλος και την ύπαρξη οικογενειακών, πολιτιστικών και κοινωνικών δεσμών με τη χώρα καταγωγής του. Λαμβάνουν επίσης υπόψη τα συμφέροντα του παιδιού σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1989 για τα δικαιώματα του παιδιού.

Κεφάλαιο II

ΠΑΥΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

Άρθρο 6

Απόφαση επιστροφής

1. Τα κράτη μέλη εκδίδουν απόφαση επιστροφής για κάθε υπήκοο τρίτης χώρας που παραμένει παράνομα στο έδαφός τους.
2. Στην απόφαση επιστροφής προβλέπεται κατάλληλη προθεσμία έως τεσσάρων εβδομάδων για την εκούσια αναχώρηση του ενδιαφερόμενου, εκτός εάν εύλογα θεωρείται ότι μπορεί να διαφύγει κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα. Κατά τη διάρκεια αυτής της προθεσμίας μπορεί να επιβληθούν ορισμένες υποχρεώσεις προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος διαφυγής, όπως η τακτική εμφάνιση ενώπιον των αρχών, η κατάθεση οικονομικής εγγύησης, η κατάθεση εγγράφων ή η υποχρέωση παραμονής σε ορισμένο μέρος.

¹³ EE L 261, 6.8.2004, σ. 19.

¹⁴ EE L 304, 30.9.2004, σ. 12.

¹⁵ EE L 375, 23.12.2004, σ. 12.

¹⁶ EE L XX

3. Η απόφαση επιστροφής εκδίδεται με χωριστή πράξη ή απόφαση ή ταυτόχρονα με την απόφαση απομάκρυνσης.
4. Εφόσον τα κράτη μέλη υπέχουν υποχρεώσεις που απορρέουν από θεμελιώδη δικαιώματα, όπως προκύπτουν ιδίως από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, όπως το δικαίωμα μη επαναπροώθησης, το δικαίωμα εκπαίδευσης και το δικαίωμα οικογενειακής ενότητας, δεν εκδίδεται απόφαση επιστροφής. Εφόσον έχει ήδη εκδοθεί, η απόφαση επιστροφής ανακαλείται.
5. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν ανά πάσα στιγμή να χορηγήσουν αυτόνομη άδεια διαμονής ή άλλη άδεια που παρέχει δικαίωμα παραμονής για ανθρωπιστικούς ή άλλους λόγους, σε υπήκοο τρίτης χώρας ο οποίος παραμένει παράνομα στο έδαφός τους. Στην περίπτωση αυτή δεν εκδίδεται απόφαση επιστροφής ή, εφόσον έχει ήδη εκδοθεί, ανακαλείται.
6. Εφόσον υπήκοος τρίτης χώρας που διαμένει παράνομα στο έδαφος κράτους μέλους, έχει έγκυρη άδεια διαμονής η οποία εκδόθηκε από άλλο κράτος μέλος, το πρώτο κράτος μέλος δεν εκδίδει απόφαση επιστροφής, εφόσον το πρόσωπο αυτό επιστρέφει με τη θέλησή του στο έδαφος του κράτους μέλους που εξέδωσε την άδεια διαμονής.
7. Εφόσον εκκρεμεί διαδικασία ανανέωσης της άδειας διαμονής, ή οποιασδήποτε άλλης άδειας που παρέχει δικαίωμα παραμονής, υπηκόου τρίτης χώρας που παραμένει παράνομα στο έδαφος κράτους μέλους, το τελευταίο δεν εκδίδει απόφαση επιστροφής έναντι του προσώπου αυτού έως ότου ολοκληρωθεί η εκκρεμούσα διαδικασία.
8. Εφόσον εκκρεμεί διαδικασία χορήγησης άδειας διαμονής, ή οποιασδήποτε άλλης άδειας που παρέχει δικαίωμα παραμονής, υπηκόου τρίτης χώρας που παραμένει παράνομα στο έδαφος κράτους μέλους, το τελευταίο μπορεί να μην εκδώσει απόφαση επιστροφής έναντι του προσώπου αυτού έως ότου ολοκληρωθεί η εκκρεμούσα διαδικασία.

Άρθρο 7

Απόφαση απομάκρυνσης

1. Τα κράτη μέλη εκδίδουν απόφαση απομάκρυνσης έναντι υπηκόου τρίτης χώρας για τον οποίο έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής, εάν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής του ή δεν έχει συμμορφωθεί με την υποχρέωση επιστροφής εντός της προθεσμίας που παρέχεται για την ακούσια αναχώρηση σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2.
2. Η απόφαση απομάκρυνσης ορίζει την προθεσμία εντός της οποίας θα εκτελεστεί, καθώς και τη χώρα επιστροφής.
3. Η απόφαση απομάκρυνσης εκδίδεται με χωριστή πράξη ή απόφαση ή ταυτόχρονα με την απόφαση επιστροφής.

Άρθρο 8
Αναβολή

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να αναβάλουν την εκτέλεση απόφασης επιστροφής για εύλογο χρονικό διάστημα, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης.
2. Τα κράτη μέλη αναβάλλουν την εκτέλεση της απόφασης απομάκρυνσης, για όσο χρόνο επικρατούν οι ακόλουθες περιστάσεις:
 - (α) αδυναμία του υπηκόου τρίτης χώρας να ταξιδέψει ή να μεταφερθεί στη χώρα επιστροφής λόγω της φυσικής ή διανοητικής του κατάστασης
 - (β) τεχνικοί λόγοι, όπως απουσία μέσων μεταφοράς ή ύπαρξη άλλων δυσχερειών που καθιστούν αδύνατη την αναγκαστική απομάκρυνση υπό ανθρώπινες συνθήκες και με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του υπηκόου τρίτης χώρας
 - (γ) μετά από εκτίμηση των συνθηκών υπό τις οποίες θα επιστρέψει ένας ασυνόδευτος ανήλικος, απουσία εγγυήσεων ότι μπορεί να παραδοθεί κατά την άφιξη ή την αναχώρησή του σε μέλος της οικογένειάς του, σε αντίστοιχο αντιπρόσωπο, κηδεμόνα ή αρμόδιο υπάλληλο της χώρας επιστροφής.
3. Εάν αναβληθεί η εκτέλεση απόφασης επιστροφής ή απομάκρυνσης σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2, μπορεί να επιβληθούν ορισμένες υποχρεώσεις στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος διαφυγής του, όπως η τακτική εμφάνιση ενώπιον των αρχών, η κατάθεση οικονομικής εγγύησης, η κατάθεση εγγράφων ή η υποχρέωση παραμονής σε ορισμένο μέρος.

Άρθρο 9
Απαγόρευση επανεισόδου

1. Οι αποφάσεις απομάκρυνσης επιβάλλουν απαγόρευση επανεισόδου επί πέντε έτη κατ' ανώτατο όριο.

Οι αποφάσεις επιστροφής μπορεί να επιβάλουν ανάλογη απαγόρευση επανεισόδου.
2. Η διάρκεια της απαγόρευσης επανεισόδου καθορίζεται λαμβάνοντας δεόντως υπόψη όλες τις περιστάσεις κάθε ατομικής περίπτωσης, και ιδίως κατά πόσον:
 - (α) εκδίδεται για πρώτη φορά απόφαση απομάκρυνσης έναντι του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας·
 - (β) έχουν ήδη εκδοθεί περισσότερες της μιας αποφάσεις απομάκρυνσης έναντι αυτού·
 - (γ) εισήλθε στο κράτος μέλος ενώ ίσχυε απαγόρευση επανεισόδου·
 - (δ) αποτελεί απειλή για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια.

Η απαγόρευση επανεισόδου μπορεί να εκδοθεί για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τα πέντε χρόνια, εφόσον ο συγκεκριμένος υπήκοος τρίτης χώρας αποτελεί σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια.

3. Η απαγόρευση επανεισόδου μπορεί να ανακληθεί, ιδίως σε περιπτώσεις που ο συγκεκριμένος υπήκοος τρίτης χώρας:
 - (α) αποτελεί αντικείμενο απόφασης επιστροφής ή απομάκρυνσης για πρώτη φορά·
 - (β) εμφανίστηκε ενώπιον προξενικής αρχής κράτους μέλους·
 - (γ) κατέβαλε όλα τα έξοδα της προηγούμενης διαδικασίας επιστροφής του.
4. Η απαγόρευση επανεισόδου μπορεί να ανασταλεί κατ'εξάιρεση και προσωρινά σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις.
5. Οι παράγραφοι 1 έως 4 εφαρμόζονται με την επιφύλαξη του δικαιώματος αίτησης ασύλου σε ένα από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 10 **Απομάκρυνση**

1. Εφόσον τα κράτη μέλη εφαρμόζουν αναγκαστικά μέτρα για την εκτέλεση της απόφασης απομάκρυνσης υπηκόου τρίτης χώρας, ο οποίος ανθίσταται σ' αυτήν, τα εν λόγω μέτρα πρέπει να είναι σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και να μην υπερβαίνουν τα εύλογα όρια καταναγκασμού. Εφαρμόζονται λαμβάνοντας υπόψη τα θεμελιώδη δικαιώματα και με σεβασμό της αξιοπρέπειας του υπηκόου τρίτης χώρας.
2. Κατά την εκτέλεση αποφάσεων απομάκρυνσης, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τις κοινές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις διατάξεις ασφάλειας για την απομάκρυνση μέσω κοινών αεροπορικών πτήσεων, που επισυνάπτονται στην απόφαση 2004/573/ΕΚ.

Κεφάλαιο III **ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ**

Άρθρο 11 **Τύπος**

1. Οι αποφάσεις επιστροφής και απομάκρυνσης εκδίδονται εγγράφως.

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε στη σχετική απόφαση να αναφέρονται οι νομικοί και πραγματικοί λόγοι και να ενημερώνεται γραπτώς ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας σχετικά με τα διαθέσιμα ένδικα μέσα.
2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, εφόσον ζητηθεί, γραπτή ή προφορική μετάφραση των βασικών σημείων της απόφασης επιστροφής και/ή απομάκρυνσης σε γλώσσα που εύλογα εικάζεται ότι κατανοεί ο υπήκοος τρίτης χώρας.

Άρθρο 12
Ένδικα μέσα

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου για να ζητήσει ακύρωση ή επανεξέταση της απόφασης επιστροφής και/ή απομάκρυνσης.
2. Το ένδικο μέσο έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα ή παρέχει στον υπήκοο τρίτης χώρας δικαίωμα να ζητήσει αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης επιστροφής ή απομάκρυνσης, η οποία, στην περίπτωση αυτή, αναβάλλεται έως ότου επιβεβαιωθεί ή δεν υπόκειται πλέον σε ένδικο μέσο με ανασταλτικό αποτέλεσμα.
3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας τη δυνατότητα να ζητήσει νομικές συμβουλές, να εκπροσωπηθεί από δικηγόρο και, εν ανάγκη, να ζητήσει γλωσσική συνδρομή. Στα πρόσωπα που δεν έχουν επαρκείς πόρους εξασφαλίζεται νομική βοήθεια, εφόσον είναι αναγκαία για την αποτελεσματική πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη.

Άρθρο 13
Εγγυήσεις ενόψει της επιστροφής

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι όροι παραμονής των υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχει αναβληθεί η εκτέλεση απόφασης επιστροφής ή που δεν μπορούν να απομακρυνθούν για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 8 της παρούσας οδηγίας, να μην είναι λιγότερο ευνοϊκοί από τους προβλεπόμενους στα άρθρα 7 έως 10, στο άρθρο 15 και στα άρθρα 17 έως 20 της οδηγίας 2003/9/ΕΚ.
2. Τα κράτη μέλη παρέχουν στα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 γραπτή βεβαίωση ότι η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής έχει αναβληθεί για ορισμένο χρονικό διάστημα ή ότι η απόφαση απομάκρυνσης δεν θα εκτελεσθεί προσωρινά.

Κεφάλαιο IV
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΡΑΤΗΣΗ ΕΝΟΨΕΙ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ

Άρθρο 14
Προσωρινή κράτηση

1. Εφόσον υπάρχουν σοβαρές υπόνοιες ότι υπάρχει κίνδυνος διαφυγής και ότι δεν θα αρκούσε η εφαρμογή λιγότερο αυστηρών μέτρων, όπως η τακτική εμφάνιση ενώπιον των αρχών, η κατάθεση χρηματικής εγγύησης, η παράδοση εγγράφων, η υποχρέωση παραμονής σε υποδεικνυόμενο μέρος ή άλλα μέτρα για την αποτροπή του κινδύνου αυτού, τα κράτη μέλη θέτουν σε προσωρινή κράτηση τον υπήκοο τρίτης χώρας για τον οποίο έχει ή πρόκειται να εκδοθεί απόφαση απομάκρυνσης ή επιστροφής.
2. Οι αποφάσεις προσωρινής κράτησης εκδίδονται από τις δικαστικές αρχές. Σε επείγουσες περιπτώσεις μπορούν να εκδοθούν από τις διοικητικές αρχές· στην περίπτωση αυτή η απόφαση προσωρινής κράτησης επιβεβαιώνεται από τις δικαστικές αρχές εντός 72 ωρών από την έναρξη εφαρμογής του μέτρου.

3. Οι αποφάσεις προσωρινής κράτησης επανεξετάζονται από τις δικαστικές αρχές τουλάχιστον μια φορά το μήνα.
3. Η προσωρινή κράτηση μπορεί να παραταθεί από τις δικαστικές αρχές για έξι μήνες κατ'ανώτατο όριο.

Άρθρο 15

Όροι προσωρινής κράτησης

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι υπήκοοι τρίτων χωρών που τίθενται υπό προσωρινή κράτηση να έχουν ανθρώπινη και αξιοπρεπή μεταχείριση, με σεβασμό των θεμελιωδών τους δικαιωμάτων και σύμφωνα με το διεθνές και εθνικό δίκαιο. Εφόσον το ζητήσουν, μπορεί να τους επιτραπεί να έρθουν το ταχύτερο σε επαφή με τους νόμιμους αντιπροσώπους τους, τα μέλη της οικογένειάς τους και τις αρμόδιες προξενικές αρχές, καθώς και με σχετικές διεθνείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις.
2. Η προσωρινή κράτηση γίνεται σε ειδικές εγκαταστάσεις προσωρινής κράτησης. Εφόσον το κράτος μέλος δεν μπορεί να εξασφαλίσει διαμονή σε ειδικές εγκαταστάσεις προσωρινής κράτησης και είναι υποχρεωμένο να χρησιμοποιεί σωφρονιστικό κατάστημα, μεριμνά για τον μόνιμο φυσικό διαχωρισμό των υπηκόων τρίτων χωρών υπό προσωρινή κράτηση από τους κρατούμενους του κοινού δικαίου.
3. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στις περιπτώσεις ευάλωτων ατόμων. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι ανήλικοι να μην τίθενται σε προσωρινή κράτηση σε συνήθη σωφρονιστικά καταστήματα. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι διαχωρίζονται από τους ενήλικες, εκτός εάν κρίνεται ότι αυτό είναι προς το συμφέρον του παιδιού.
4. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη δυνατότητα στις διεθνείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις να επισκέπτονται τις εγκαταστάσεις προσωρινής κράτησης και να αξιολογούν τους όρους προσωρινής κράτησης. Οι επισκέψεις αυτές μπορεί να υπόκεινται στη χορήγηση σχετικής άδειας.

Κεφάλαιο V ΣΥΛΛΗΨΗ ΣΕ ΆΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Άρθρο 16

Σύλληψη σε άλλα κράτη μέλη

Εφόσον υπήκοος τρίτης χώρας που δεν πληροί ή δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου, όπως προβλέπονται στο άρθρο 5 της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας Σένγκεν, και έναντι του οποίου έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής ή απομάκρυνσης σε κράτος μέλος («το πρώτο κράτος μέλος»), συλλαμβάνεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους («το δεύτερο κράτος μέλος»), το δεύτερο κράτος μέλος μπορεί να λάβει ένα από τα ακόλουθα μέτρα:

- (α) να αναγνωρίσει την απόφαση επιστροφής ή απομάκρυνσης που εκδόθηκε από το πρώτο κράτος μέλος και να την εκτελέσει· στην περίπτωση αυτή τα κράτη μέλη καταβάλουν αμοιβαίες αποζημιώσεις για τυχόν οικονομικές ανισορροπίες που

μπορεί να προκληθούν, εφαρμόζοντας κατ' αναλογία την απόφαση 2004/191/EK του Συμβουλίου·

- (β) να ζητήσει από το πρώτο κράτος μέλος να δεχθεί το ταχύτερο την επιστροφή του εν λόγω υπηκόου τρίτης χώρας· στην περίπτωση αυτή το πρώτο κράτος μέλος υποχρεούται να συμμορφωθεί με το αίτημα αυτό, εκτός αν μπορεί να αποδείξει ότι ο ενδιαφερόμενος εγκατέλειψε το έδαφος των κρατών μελών μετά την έκδοση της απόφασης επιστροφής ή απομάκρυνσης από το πρώτο κράτος μέλος·
- (γ) να κινήσει τη διαδικασία επιστροφής σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία·
- (δ) να διατηρήσει σε ισχύ ή να εκδώσει άδεια διαμονής ή άλλη άδεια που παρέχει δικαίωμα παραμονής, για λόγους προστασίας ή ανθρωπιστικούς ή άλλους λόγους, αφού ζητηθεί η γνώμη του πρώτου κράτους μέλους, σύμφωνα με το άρθρο 25 της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας Σένγκεν.

Κεφάλαιο VI ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 17 **Υποβολή εκθέσεων**

Η Επιτροπή προβαίνει σε περιοδική υποβολή εκθέσεων προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στα κράτη μέλη και προτείνει ενδεχομένως σχετικές τροποποιήσεις.

Η Επιτροπή θα υποβάλει την πρώτη της έκθεση το αργότερο σε τέσσερα χρόνια μετά την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1.

Άρθρο 18 **Ενσωμάτωση**

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία εντός [24 μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης] το αργότερο. Κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων καθώς και πίνακα αντιστοιχίας μεταξύ των διατάξεων αυτών και της παρούσας οδηγίας.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη έκδοσή τους. Ο τρόπος αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των βασικών διατάξεων εθνικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που καλύπτει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 19
Σχέση με τη σύμβαση Σένγκεν

Η παρούσα οδηγία αντικαθιστά τα άρθρα 23 και 24 της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας Σένγκεν.

Άρθρο 20
Κατάργηση

Η οδηγία 2001/40/ΕΚ καταργείται.

Άρθρο 21
Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία τίθεται σε ισχύ την εικοστή μέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 22
Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος